

Sint-Maarten
algemeen ziekenhuis
emmaüs

Onthaalbrochure voor stagiairs

Operatiekwartier

Inhoud

1. Algemeen

- 1.1. Contactgegevens
- 1.2. Voorstelling van de dienst/eenheid

2. Voorstelling van het team

- 2.1. Hoofdverantwoordelijke/teamleider
- 2.2. Mentoren
- 2.3. Functies binnen het team
- 2.4. Artsen
- 2.5. Multidisciplinair team

3. Patiëntenpopulatie - disciplines - pathologieën

4. Specifieke leerkansen

- 4.1. (Verpleeg)activiteiten
- 4.2. Onderzoeken
- 4.3. Behandelingen

5. Dienstorganisatie

6. Diensts specifieke afspraken

- 6.1. Vereiste voorkennis/voorbereiding
- 6.2. Kledij binnen het operatiekwartier
- 6.3. Andere

1. Algemeen

1.1. Contactgegevens

Operatiekwartier

Route 157 (cluster blauw) en 177 (cluster geel)

Telefoonnummer: 015 89 21 77

E-mail: operatiekwartier.stagementoren.azsintmaarten@emmaus.be

1.2. Voorstelling van de dienst/eenheid

Op de dienst operatiekwartier is er een patiëntenflow van ongeveer 90 patiënten per dag. We beschikken over 14 operatiezalen die ingedeeld worden in een aantal clusters o.b.v. de verschillende disciplines:

- Cluster blauw:
 - Cluster 1: gynaecologie, urologie, algemene en abdominale heelkunde
 - Cluster 2: MKA, NKO, plastische heelkunde, oftalmologie
- Cluster geel:
 - Cluster 3: orthopedie
 - Cluster 4: neurochirurgie, vaat- en thoracale heelkunde, lymfchirurgie

Het operatiekwartier werkt zeer nauw samen met de dienst recovery. Hun dienst bestaat uit 2 delen.

Enerzijds is er de voorbereiding, waar onze patiënten ontvangen worden bij aankomst van de verpleegeenheid. Hier wordt een infuus en eventueel een plaatselijke verdoving geprikt. Anderzijds is er de recovery zelf, waar de patiënt na de ingreep opgevangen wordt. Hier wordt hij nauw gemonitord tot hij goed wakker is.

2. Voorstelling van het team

2.1. Hoofdverantwoordelijke/teamleider

Coördinerend hoofdverantwoordelijke operatiekwartier – endoscopie: Ingeborg Lamberts

Cluster blauw

Teamleider cluster 1: Annelies Van kerckhoven

Teamleider cluster 2: Elena Boutrimova

Cluster geel

Teamleider cluster 3: Tatiana Sprong

Teamleider cluster 4: Bram Vandenbussche

2.2. Mentoren

Cluster blauw

- Karima Ghannouti
- Valerie Van Rompuy
- Yana Beterams

Cluster geel

- Anouk Vanhorenbeek
- Charlotte Baetens
- Filip Schillemans

2.3. Functies binnen het team

- Verpleegkundigen
- Artsen
- Logistiek medewerker
- Medewerker OK- en opnameplanning
- Medewerkers schoonmaak
- Vrijwilliger
- Stagiairs verpleegkunde
- Stagiairs en assistenten geneeskunde

Binnen het operatiekwartier werkt iedereen zeer nauw samen met elkaar.

2.4. Artsen

Wij werken samen met heel veel verschillende artsen binnen een groot aantal heerkundige disciplines. We somden deze disciplines eerder al op bij de voorstelling van onze dienst.

Benieuwd wie de artsen zijn? Je kan hen terugvinden door te zoeken naar de verschillende disciplines op de website van AZ Sint-Maarten.

2.5. Multidisciplinair team

We werken nauw samen met verschillende diensten om onze ingrepen zo vlot mogelijk te doen verlopen.

De dienst CSA is de centrale sterilisatie afdeling. Zij zorgen ervoor dat al onze setten aangevuld en steriel verpakt terug naar het operatiekwartier komen.

De logistieke medewerkers van de dienst logistiek beheer binnen het OK zetten vooraf de nodige materialen klaar voor alle ingrepen die die dag gepland zijn. Zo kunnen we meteen aan de ingreep beginnen.

Verder doen we beroep op een aantal andere disciplines/diensten, waaronder:

- Technicus medische instrumentatie
- Labo pathologische anatomie
- Labo klinische biologie
- Pneumoloog
- Gastro-enteroloog
- Kinesist
- Apotheek
- Huisartsen (extern)
- Vertegenwoordigers van firma's (extern)

3. Patiëntenpopulatie - disciplines - pathologieën

Ongeveer 95% van de patiëntenpopulatie komt via de verpleegeenheid op het operatiekwartier terecht om er een chirurgische interventie te ondergaan. Deze ingrepen vallen onder electieve chirurgie. De overige 5% van onze patiënten komt via spoedopname of via de dienst intensieve zorg naar het operatiekwartier. In dat geval kunnen electieve ingrepen opgeschoven worden zo nodig.

4. Specifieke leerkanalen

4.1. (Verpleeg)activiteiten

- Verpleegkundige basiszorgen (patiënten helpen met de verplaatsing naar de OK-tafel, patiënt installeren, decubituspreventie, voorkomen van afkoeling, ...)
- Nemen van fysieke en vitale parameters
- Informatie geven aan patiënten/patiënt geruststellen
- Aanleggen ECG
- Aanleggen van een saturatiemeter
- Bloedname
- Infusen prikken
- Blaassondage plaatsen
- Maagsonde plaatsen
- ABCDE – benadering
- Medicatietoediening: IV – IM – SC
- Gipsen
- Wondzorg/aanleggen van verbanden
- Steriel werken/werken met steriele materialen
- Mondelinge en schriftelijke verslaggeving (briefing, patiëntendossier aanvullen, ...)
- Arts assisteren bij technieken zoals plaatsen van een DVC of arteriële lijn, intubatie/extubatie, ...

4.2. Onderzoeken

Anatomopathologisch onderzoek (APO)

Binnen het operatiekwartier is een APO onderzoek een vaak voorkomend onderzoek. Soms worden er vriescoupes gedaan tijdens de ingreep. Als de uitslag bekend is, wordt er beslist of er al dan niet verder geopereerd wordt. Bij een positief resultaat zal er extra weefsel weggenomen worden, bij een negatief resultaat kan de ingreep afgerond worden.

Bacteriologische onderzoeken en bloedonderzoeken

Tijdens de ingreep worden er culturen afgenomen. Deze worden doorgestuurd naar het labo klinische biologie voor verder onderzoek om zo de juiste behandeling te kunnen starten.

4.3. Behandelingen

Binnen het operatiekwartier bestaat de behandeling steeds uit het uitvoeren van heelkundige ingrepen. Bij ons zijn artsen actief vanuit volgende disciplines:

- Algemene en abdominale heelkunde
- Gynaecologie
- Lymfechirurgie
- MKA
- Neurochirurgie
- NKO
- Oftalmologie
- Orthopedie
- Plastische heelkunde
- Urologie
- Vaat- en thoracale heelkunde

5. Dienstorganisatie

Het operatiekwartier is onderverdeeld in twee grote clusters (blauw en geel) met elk zeven operatiezalen. Elke cluster is op zijn beurt onderverdeeld in twee teams met elk hun eigen disciplines.

De blauwe cluster bestaat uit team 1 en team 2, de gele cluster uit team 3 en team 4. Elk team wordt aangestuurd door een teamleider en bestaat uit een vast team van verpleegkundigen die voornamelijk binnen hun eigen team werkzaam zijn. Zo nodig kunnen verpleegkundigen ook in andere teams worden ingeschakeld om daar mee te ondersteunen.

Onze activiteit start op weekdays om 8 uur (eerste ingreep) en eindigt om 17 uur. We hebben zes uitloophallen die tot 18 u operationeel zijn en 4 uitloophallen tot 19.30 uur, maar het operatiekwartier is standaard 24 uur op 24 open i.f.v. urgenties.

Verpleegkundigen binnen het operatiekwartier kunnen twee rollen invullen: deze van omloopverpleegkundige of instrumenterende verpleegkundige.

De **instrumenterende verpleegkundige** staat in voor de sign-in van de patiënt (controle van de persoonsgegevens en operatiezijde, navragen van allergieën, of de patiënt nuchter is, ...) en dekt de steriele tafel. Na installatie van de patiënt maakt de instrumenterende verpleegkundige zich klaar.

De **omloopverpleegkundig** helpt voornamelijk de anesthesie bij inductie en verdere installatie tegen afkoeling, decubitus, ... Daarnaast zorgt hij voor het ontsmetten van de te opereren zone en staat hij in voor de time-out-controle vooraleer de ingreep van start gaat. Tijdens de ingreep staat de omloopverpleegkundige mee in voor het aangeven van de benodigde instrumenten en materiaal, het aanschakelen van apparatuur, ...

Elke teamleider maakt wekelijks de werkverdeling per operatiezaal binnen zijn cluster. Er zijn steeds twee verpleegkundigen aan een zaal toegewezen. Per zaal neemt afwisselend per ingreep 1 verpleegkundige de rol op van instrumenterende verpleegkundige, de andere de rol van omloopverpleegkundige. Dit gebeurt in onderling overleg. Elke verpleegkundige heeft dan zijn eigen taak.

Er zijn vier verschillende shiften voor verpleegkundigen op het OK, aangevuld met een wachtdienst:

Vroege shift

- Loopt van 7.30 tot 14 of tot 17 uur
- 4 verpleegkundigen: In elk team start 1 verpleegkundige met de vroege shift. Deze zet in elke aan hem toegewezen zaal (3 of 4 zalen per team) het materiaal voor de eerste ingreep klaar. Het klaarzetten van vier zalen duurt een half uur. Nadien start het OK-programma.

Dagshift

- Loopt van 8 tot 17 uur (uitzondering: 8 verpleegkundigen blijven tot 18 uur – 4 per cluster)
- Twee verpleegkundigen per zaal (14 zalen, dus maximaal 28 verpleegkundigen afhankelijk van het aantal chirurgen dat om 8 uur start)
- De verpleegkundigen werken de operatieplanning van die dag in die zaal af.

Late shift

- Loopt van 11.24 tot 19.30 uur
- 8 verpleegkundigen: Per team starten 2 extra verpleegkundigen.
- Deze verpleegkundigen lossen de collega's van de vroege shift en dagshift af voor hun middagpauze. Hierna helpen ze hen waar nodig of lossen ze indien nodig collega's af.

Nachtshift

- Loopt van 19.30 tot 7.30 uur
- 1 verpleegkundige voor het hele operatiekwartier
- De verpleegkundige zorgt voor het opruimen van het OK en neemt actie bij een urgente ingreep (contact opnemen met de wachtdienst, materiaal en toestellen voor de ingreep klaarzetten, de anesthesist assisteren bij het in slaap doen van de patiënt i.f.v. aankomst van de chirurg en de verpleegkundige die thuis van wacht is).
- Als er geen urgente ingreep is, kan deze verpleegkundige in het ziekenhuis slapen. Hij zorgt 's morgens wel voor de opstart van alle PC's en beademingstoestellen.

Wachtdienst

- Deze verpleegkundige is oproepbaar van thuis.
- Op weekdays: van 19.30 tot 7.30 uur
- Tijdens het weekend: de klok rond
- 3 verpleegkundigen (bovenop de verpleegkundige met nachtshift die in het ziekenhuis aanwezig is, in het totaal 1 verpleegkundige per team)

Tijdens het weekend is er ook telkens één verpleegkundige aanwezig die werkt van 7.30 tot 19.30 uur en tijdens de nacht neemt een andere verpleegkundige het over van 19.30 tot 7.30 uur. Bijkomend is er vanuit elke andere cluster telkens één verpleegkundige van thuiswacht.

Als stagiair loop je stage binnen één van de beide clusters (geel of blauw). Meestal word je ingepland in de dagshift. Het werkschema wordt telkens per week opgemaakt. Zo weet je vooraf aan welke zaal en mentor/verpleegkundige je wordt toegewezen. De eerste weken loop je als omloopverpleegkundige mee. Je zal je vooral focussen op de installatie van de patiënt en anesthesie en je zal mee met de instrumenterende verpleegkundige de steriele tafel voorbereiden. Vanaf de vierde week van je stage kan je, als je er klaar voor bent, mee aan de tafel staan bij kleine ingrepen mits begeleiding van een instrumenterende verpleegkundige.

6. Dienstspectifieke afspraken

6.1. Vereiste voorkennis/voorbereiding

In tegenstelling tot een gewone verpleegeenheid is een operatiekwartier een medisch-technische dienst. We verwachten dat je beschikt over een goede algemene kennis van anatomie, pathologie en fysiologie.

Als voorbereiding op de stage is het daarnaast belangrijk dat je de cursus van anesthesie en de cursus operatieverpleegkundige herhaalt. We verwachten dat je tijdens je stage dagelijks nakijkt welke ingrepen de volgende dag op het programma staan, zodat je je al kan inlezen over de ingrepen die je de volgende dag zal bijwonen.

6.2. Kledij binnen het operatiekwartier

Iedere persoon binnen het operatiekwartier wordt aanzien als een besmettingsbron voor de lucht. Via de neus-, keel- en mondholte, via huid en haar worden micro-organismen verspreid. Dit wordt op het operatiekwartier tot een minimum beperkt door het dragen van specifieke kledij:

Broekpak met nauwe elastische sluiting aan de mouw, broekspijp en taille: Deze wordt voor jou klaargezet in de kledijautomaat. Er is een afzonderlijke kledijautomaat met bijhorende kleedkamers binnen het operatiekwartier.

Als stagiair op OK gebruik je daarom niet de automaat en kleedkamer in de kelder van het ziekenhuis.

Muts: Alle haren moeten bedekt zijn bij het binnenkomen van het operatiekwartier. In de kleedkamer staat een kast met mutsen en maskers.

Masker: In de operatiezaal wordt steeds het masker opgezet vooraleer het steriel materiaal geopend wordt. Dit masker moet vervangen worden na iedere ingreep. Het masker moet gedragen worden over de mond en neus. In de kleedkamer staat een kast met mutsen en maskers.

Schoenen: Als stagiair breng je zelf schoenen mee die enkel gedragen worden in het operatiekwartier. Deze moeten afwasbaar en uiteraard gesloten zijn. Je kan deze bewaren in jouw kleedkastje of in de daarvoor voorziene schoenrekken in de kleedkamer.

Iedereen kleedt zich om vooraleer het operatiekwartier te betreden.

6.3. Andere

De mens in zijn totaliteit moet binnen het operatiecomplex een belangrijke plaats blijven innemen tijdens het operatiegebeuren. De patiënt ondergaat de ingreep daar noodgedwongen. Het is daarom een zeer belangrijk aandachtspunt voor het personeel in het operatiekwartier om begrip op te brengen voor de angst, de pijn, de twijfel en de onmacht van een patiënt.

Als stagiair op het operatiekwartier kom je in een heel andere wereld terecht waar het soms complex en hectisch kan verlopen. Dit kan beangstigend overkomen, maar weet dat er een heel verpleegkundig team voor je klaar staat om je op te vangen en te begeleiden. Zij zullen ervoor zorgen dat jouw stage je de mogelijkheid geeft om te groeien als toekomstige verpleegkundige. Wij hopen dat je op onze dienst een aangename, toffe en leerrijke stage loopt om nooit meer te vergeten!

**Vergeet voor de aanvang van je stage ook niet de infobrochure
“Welkom in AZ Sint-Maarten” door te nemen.**

AZ Sint-Maarten
Liersesteenweg 435
2800 Mechelen

tel. 015 89 10 10
azzintmaarten@emmaus.be
www.azzintmaarten.be

© **vzw Emmaüs - AZ Sint-Maarten**

Overname van deze tekst en/of illustraties voor commerciële doeleinden of voor gebruik in een publicatie is enkel mogelijk na toestemming van de directie van AZ Sint-Maarten. In ieder ander geval moet de bron vermeld worden.

vzw Emmaüs - Edgard Tinellaan 1c - 2800 Mechelen
RPR Antwerpen-Mechelen - BE 0411.515.075

NB191 19-08-2025